

Liikenne- ja viestintäministeriö
Eteläesplanadi 16, Helsinki
PL 31, 00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@lvm.fi

Sähköpostitse

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI LIIKENTEEN PALVELUISTA ANNETUN LAIN MUUTTA- MISESTA JA SIIHEN LIITTYVISTÄ LAEISTA

Asia

VN/13058/2020

Lausunnon antaja

Oy Matkahuolto Ab ("**Matkahuolto**")
y-tunnus 0111393-9
Kaivokatu 10A
00100 Helsinki

Lausunnon antajan edustaja

Leila Lehtinen
Johtaja, Matkustaja- ja liikennöitsijäpalvelut
Oy Matkahuolto Ab
leila.lehtinen@matkahuolto.fi

Lausunnon tausta ja tarkoitus

Liikenne- ja viestintäministeriö ("**LVM**") valmistelee hallituksen esitystä laiksi liikenteen palveluista annetun lain sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Esityksessä ehdotetuilla muutoksilla muun muassa mahdollistetaan Liikenne- ja viestintäviraston vastuulla olevan liikku-
misen tietopalvelun hankkiminen Traffic Management Finland Oy:lta ("**TMF**").

Matkahuolto kiittää mahdollisuudesta tuoda esiin näkemyksensä esityksen tiimoilta ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa.

MATKAHUOLLON LAUSUNTO

Oy Matkahuolto Ab

Oy Matkahuolto Ab on suomalainen bussiliikenteen palvelu- ja markkinoityritys, jonka pääliiketoiminta-alat ovat matka- ja liikennöitsijäpalvelut sekä pakettipalvelut. Matkahuollon omistavat Linja-autoliitto ry. ja kahdeksan sen alueosastoa, joiden jäsenenä ovat suomalaiset liikennöitsijät.

Matkahuolto tarjoaa matkustajille erilaisia sarja- ja muita lipputuotteita sekä matkaketjuja ja liikennöitsijöille muun muassa myyntikanavan heidän matkalipuilleen, reittitietoihin liittyvän tietokantapalvelun, clearing-palveluita, asemapalveluita, toiminnanohjausjärjestelmää liikennöitsijöiden busseihin sekä muita palveluita. Matkahuolto tarjoaa lisäksi ELY-keskuksille, kaupungeille ja kunnille lippu- ja maksujärjestelmää paikallisliikenteeseen.

Matkahuolto on muun muassa julkaissut kuluvan vuoden aikana Reittiopas-web-palvelun¹ sekä Reitit ja liput -mobiilisovelluksen, jossa käsitteäksemme ensimmäisenä maailmassa yhdistyy valtakunnallinen liikenne, paikallisliikenne sekä kutsuliikenne nyt pilotoitavalla Koillismaan alueella.² Reitit ja Liput -sovellus tähtää koko Suomen joukkoliikenteen kattaviin matkaketjuihin.

Lausunto

Matkahuolto kiinnittää huomiota esityksessä niihin kohtiin, jotka koskevat liikkumisen tietopalvelua ja TMF:n roolia. Muilta osin Matkahuollolla ei ole lausuttavaa esityksestä.

Esityksessä esitetään liikkumispalvelukatalogin (NAP) järjestäminen niin, että LVM voi hoitaa vastuullaan olevan tietopalvelun itse tai hankkia palvelun TMF:lta. Ehdotetun muutoksen myötä TMF voisi tuottaa ja ylläpitää liikennevälinerajat ylittävään aikataulu- ja reittitietoon liittyviä järjestelmiä ja palveluita osana esitettyä laajempaa liikennetietojen koontitietokantaa.³ TMF:n koordinoimalla liikenteen koontitietokannalla pyritään ITS-direktiivin tavoitteiden mukaisesti tilanteeseen,

¹ <https://reittiopas.matkahuolto.fi/>

² Kts. <https://www.matkahuolto.fi/news/matkahuollon-uusi-sovellus-tuo-todelliset-matkaketjut-kansalaisten>.

³ Esitys s. 6.

jossa perustetaan puitteet älykkäiden liikennejärjestelmien koordinoitun ja johdonmukaisen käyttöönoton tukemiseksi.⁴ Tavoitteena on esityksen mukaan edistää liikennepalveluiden aikataulu- ja reittitiedon saatavuutta koko maassa. Tämän vuoksi aikataulu- ja reittitietojen koostamiseen ja jalostamiseen pyrittäisiin kehittämään toimintamalli, jossa LVM:n hallinnonala ottaa toteutuksessa roolia niiden toiminnallisuuksien osalta, mitkä eivät markkinalähtöisesti etene.⁵ Esityksessä ei täsmennetä tarkemmin kyseisiä edellä viitattuja toiminnallisuuksia, joiden ei ole katsottu etenevän kaupallisten toimijoiden välisin järjestylin. Sen sijaan esityksessäkin viitatus liikennepalvelulain täytäntöönpanoa koskeneen seurantaraportin mukaan liikennepalvelulain uudistushenkisyys ja käyttäjälähtöisyys sekä lain sisältämä tietosäätely ovat merkinneet sitä, että Suomea voidaan pitää kansainvälisesti katsoen edelläkävijänä liikennemarkkinoiden suuren muutoksen edistämiseksi.⁶ Esitys jättää epäselväksi mahdolliset puutteet toivotussa kehityksessä, eikä Matkahuolto pysty lausumaan niiden osalta esitykseen liittyen. Matkahuollon näkemyksen mukaan olennaisia puutteita ei kehityksessä kuitenkaan ole ollut, lukuun ottamatta puolesta-asiointiin liittyvää loppuasiakkaan autentikoinnin teknistä ratkaisemista, mikä ei kuitenkaan ole esityksen alaan kuuluva asia. Näkemyksemme mukaan kehitys markkinalla, kuten edellä viitattujen reittioppaan ja matkakaketjujen tuominen loppuasiakkaiden saataville koko Suomen alueella, on nimenomaisesti liikennepalvelulain tavoitteiden mukaista kehitystä.

Matkahuolto suhtautuu positiivisesti ehdotukseen, että LVM:llä on valvontaviranomaisena mahdollisuus hankkia liikkumispalvelukatalogi palveluna toiselta taholta. Näemme edelleen positiivisena, että palveluntarjoajaksi tulisi kilpailuneutraali julkishallinnon toimija. Huomioiden kuitenkin sen, että liikennepalvelulaki on vielä hyvin tuoretta lainsäädäntöä ja toimiala kehittyä tällä hetkellä erittäin nopeasti monien liikennepalvelulain mahdollistamien muutosten osalta (kuten multimodaaliset matkakaketjut) ansaintalogiikoiden vielä kehittyessä, tulee erityistä huomiota kiinnittää palveluntarjoajan kilpailuneutraaliin toimintaan.

Esityksestä ei käy täsmällisemmin ilmi sellaiset täydentävät palvelut, joita TMF mahdollisesti tulisi jatkossa tarjoamaan.⁷ Sikäli kun kyse on liikkumispalvelukatalogin aikataulu- ja reittitiedon saattamisesta toimialan yritysten käytettäväksi entistä tarkoituksenmukaisemmassa muodossa, mahdollisesti yhdistettynä liikenteen sujuvuuteen liittyviin

---

⁴ Esitys s. 13.

⁵ Esitys s. 13.

⁶ Esitys s. 14.

⁷ Esim. esitys s. 17 "TMF voisi kehittää tietojen laatua, kun sille suunniteltu uusi rooli eri tietolähteiden kokonaisuutena mahdollistaisi myös jalostettujen tietopalveluiden myymisen tiedon tuottajille" taikka s. 23 "Jatkossa TMF voisi tuottaa, ylläpitää ja kehittää palvelua ja tähän tarvittavaa tietojärjestelmää. Ehdotetun muutoksen myötä TMF voisi tarjota liikkumispalveluiden tietojen avaamiseen liittyvät tekniset työkalut sekä vastaanottaa rajapinnat."

tilannetietoihin, näkee Matkahuolto muutoksen perusteltuna. Mikäli tarkoitus kuitenkin olisi, että TMF kehittäisi uusia palveluita liikkumis- palvelukatalogin ulkopuolella taikka esimerkiksi olemassa olevaa matka.fi -liikkumispalvelua, herättää se huolta kilpailuneutraliteetin toteutumisen osalta. Asiassa tulee myös huomioida, että loppukäyttäjä- palvelut mahdollistava liikkumisen data on syytä erottaa siitä datasta, joka syntyy käytettäessä palveluita ja jonka hyödyntäminen hakee vielä muotoaan palveluiden kehittyessä voimakkaasti. Matkahuollon näkemyksen mukaan alan toimijoilla tulee olla palveluita kehitettäessä riittävä varmuus ja ennustettavuus siitä, että palveluiden käytöstä syntyvä data tulee olemaan palvelua tarjoavan toimijan hyödynnettävissä ilman, että toimijoille tulee velvollisuutta avata kertynyttä tietoa yksipuolisesti muille toimijoille tai TMF:n käyttöön datan rikastamiseksi tai muuhun tarkoitukseen osana digitaalisen liikenteen ekosysteemiä. TMF:n palveluiden tuleekin Matkahuollon näkemyksen mukaan keskitettyä liikkumis- palvelukatalogin sisältämän tiedon ylläpitoon, jalostamiseen ja tarjoamiseen alan toimijoille. Sen sijaan TMF:ia ei voida nähdä alustatalouden palveluntuottajana tai toimijana, jolloin TMF:n rooli muuttuisi fasilitaattorista aktiiviseksi toimijaksi ja sen kilpailuneutraliteetti vaarantuisi.

Esityksessä viitataan esimerkiksi ekosysteemiin useassa kohdassa täsmentämättä kuitenkaan sitä, mitä ekosysteemillä tarkemmin tarkoitetaan ja millainen rooli TMF:lla nähdään ekosysteemin kehittämisessä.⁸ Esityksen mukaan tehokkaiden ja kattavien matka- ja kuljetusketjujen edistämisen ja ekosysteemin luomisen tavoitteena on merkittävät positiiviset vaikutukset kansantalouteen.⁹ Mikäli ekosysteemin luomisella taikka matka- ja kuljetusketjujen edistämiseen liittyvillä toimenpiteillä pyrittäisiin laajentamaan TMF:n roolia palvelutarjonnassa, saattaisi toiminta vaarantaa kilpailuneutraliteetin. Matkahuolto ei pysty ottamaan tarkemmin kantaa mahdollisesti esityksen kohteena olevan liikkumis- palvelukatalogin yhteyteen suunniteltujen palveluiden osalta niiden jäädessä esityksen ulkopuolelle ja liittyessä lähinnä TMF:n strategiaan. Matkahuollon näkemys yleisellä tasolla on, että toiminnan kehittyessä erittäin nopeasti melko tuoreen lainsäädännön jälkeen, ensisijainen keino tulee olla markkinaehtoisesti toimivien toimijoiden ratkaisut palvelutuotannossa.¹⁰

Pohjoismaisen markkina-alueen osalta esityksessä todetaan muun muassa, että ” Suomi on markkina-alueena pieni, minkä takia Suomen lippu- ja maksujärjestelmät tulisi rakentaa ainakin Pohjoismaiden välillä yhteentoimivaksi”¹¹ ja ”[p]ohjoismaissa samankaltaisten tavoittei-

⁸ Esitys ss. 13, 26–27, 34, 43 ja 60.

⁹ Esitys s. 26.

¹⁰ Myös Pohjoismaiden vertailun osalta esityksessä s. 34 tuodaan esiin tarkoitus jättää loppukäyttäjäpalvelut alan toimijoiden kehitettäväksi.

¹¹ Esitys s. 27.

den saavuttamiseksi on tehty työtä Norjassa ja Ruotsissa. Ekosysteemi toteutustapana lähentäisi Suomea suhteessa näihin maihin. [...] Suomessa tarkoitus olisi jättää loppukäyttäjäpalvelut alan toimijoiden kehitettäväksi.”¹² Esitys vaikuttaa olevan ainakin osittain ristiriitainen. Lippu- ja maksujärjestelmien markkinalla on Suomessa jo useampia toimijoita, eikä TMF:lla tule olla tältä osin roolia kilpailuneutraliteettisäännösten mukaisesti. Lisäksi yleinen viittaus ekosysteemiin toteutustapana ei mahdollista sen arvioimista, mihin muutoksella tarkemmin ottaen tältä osin pyritään, eikä Matkahuolto voi ottaa siihen kantaa. TMF:n tulee luonnollisesti pyrkiä löytämään ratkaisuja, joilla tarpeellinen tieto on helposti saatavilla suomalaisten toimijoiden tarjotessa palveluita Ruotsissa tai Norjassa – taikka toisinpäin.

Helsingissä 11.9.2020,

Kunnioitavasti,

Leila Lehtinen
Johtaja, Matkustaja- ja liikennöitsijäpalvelut
Oy Matkahuolto Ab

---

¹² Esitys s. 34.